

DROTTNINGHOLMS
SLOTTSTEATER

Syskonen i Mantua

Opera i två akter | in two acts

Originalidé och concept | Original idea and concept: Pia Forsgren, Maria Lindal
Libretto Magnus Florin

Musik | Music: Salamone Rossi, Francesca Caccini, Giulio Caccini, Guglielmo Miniscalchi, Claudio Monteverdi, trad. sefardisk musik, Girolamo Frescobaldi, Abraham de Caceres, Yaniv d'Or

Nykomponerad music | Newly composed music Djuro Zivkovic
Nykomponerad musik, bearbetning och arrangemang | Newly composed music, adaptation and arrangements: Andreas Edlund

Salamone (Rossi)
Europa (Rossi), hans syster
Claudio (Monteverdi), deras vän
Vincenzo (Gonzaga), fursten
Francesco (Gonzaga), hans son, den nya fursten

Hovet

Moses, rabbinen
Biskopen
Första sekreteraren
Andra sekreteraren

Margarete av Savoien, Francescos gemål

AKT 1

Förspel. Europa, Salamone.
(duett med hebreiska stavelser från:)
Ve-tif-rah...
Ye-su-sum mid-bar vet-tsiy-ya
ve-ta-gel a-ra-va ve-tif-rah...

EUROPA

Min bror,
det är så enkelt
Pupillen i ögat,
bländande sol
Blunda, titta
Ljusare, ljusare, vitt
Jag är en kropp
med fötterna på jorden
Min röst är mitt hem
Mitt hem som är himlen och jorden
Min röst finns överallt
I floderna, i skogarna och bergen
Jag är Andromeda, Orion, sanden, jorden
Jag är Atlanten, isen, regnet
Jag är agat, Saturnus, apan, myran, svalan

SALAMONE

Min syster
Musiken är av Gud,
den är min klippa
Gud ger mig förmågan
Jag lyssnar och noterar
till hyllning och tröst,
sorg och lust
Gråter du? Guds toner
Skrattar du? Guds toner
Jag kan inte hålla tillbaka
Det nya är inte förbjudet
Det finns inga gränser
Noterna strömmar i rummet,
i floderna, i skogarna och bergen
David sjöng för Kung Saul

Örat är klokare än tanken
 Vackrare, snabbare
 Örat och tonerna når längre än vi anar,
 ända fram

EUROPA

(Se muove)

Andromeda, Orion, sanden, jorden,
 Atlanten, isen, regnet
 Agat, Saturnus, apan, myran, svalan
 Allting var mitt, allting försvann
 Atom, galax, allting försvann
 Nu finns jag som ett eko av ett eko

*Se muove a giurar fede
 al tribunal d'amore
 e non stemprarsi, e non versar dolore
 un amator si crede,
 ei non sa con qual legge
 Amore i servi suoi govern'e regge*

(Musik.)

Scen 1. Bröllopet.

HOVET

Vördade höge furste
 Gudom på jorden
 Himlen avundas din glans
 Vördade höge furste

VINCENZO (avbryter)

Amor!

Jag är kärlekens slav,
 idag är vi alla kärlekens slavar

Margarete!

Aftonens brud, stjärnornas drottning!

(Margarete niger.)

Francesco, min son!

(Francesco bugar inte.)

Aftonens brudgum, stjärnornas konung!

Amor!
 Svalorna förälskar sig,
 fjärilarna är kära
 Lejonen trillar dit
 Amor, amor, min son!

FRANCESCO
 Vår furste...

VINCENZO (avbryter)
 Säg far! Säg pappa, säg far,
 jag är din far och pappa!

FRANCESCO
 Vördade hertig av Mantua
 Vincenzo Gonzaga...

VINCENZO (snabbt)
 Du ärver mig
 som jag min far
 och min far sin
 Arv och förmälning
 Francesco, Margarete!
 (Margarete niger, Francesco bugar inte.)

HOVET
 Vördade höge furste
 Gudom på jorden
 Himlen avundas din glans
 Vördade höge furste!

VINCENZO
 Nu målar mig Peter Paul Rubens
 Sienna, ockra, karmin
 ”Vincenzo Gonzaga faller på knä
 och tillber treenigheten”
 Cinnober, blyvitt, umbra
 Fadern, sonen, helige ande

HOVET
 Amen

VINCENZO

Röd mantel med vit hermelin

HOVET

Mantegna, Rafael, Bellini, Titian

Tintoretto, Veronese, Guarini

Vördade höge furste

VINCENZO (avbryter)

Palatset expanderar

I taket nakna keruber

Pärlor rinner i trapporna

Pengar är inget problem

HOVET

Ett gyllne krus bevarar Jesu blod

Korsets blod i gyllne krus

Vördade höge furste

VINCENZO

Klockorna av brons

i mina katedraler

begråter Kristi lidande

HOVET

Vävnader från Bryssel,

Titaner segrar och faller

Vördade höge furste

VINCENZO

Ystra tjut och härligt slöseri!

I salarna vandrar astronomer,

och räknar mig till evigheten

HOVET

Ryttare, vindhundar, jakt

Jakt, jägare, jakt

FRANCESCO

Det finns gränser

Ryttarna försvinner

Hundarna försvinner

Du och allt som är ditt försvinner

VINCENZO

Mitt inre tränger ut
Kinderna spricker
Blixtar av klåda
Blossande sveda
Molande värk
Feberattacker
Katarrer, diarréer
Kramper i tarmarna
Svullnade leder
Blödande näsa
Variga bölder
Stinkande tunga
Flytningar, sekret
Doktorer!
Lägg mig ner i era kalla heta bad!
Mata mig med era svarta piller!
Smörj mig med era liniment!
Knåda mig med era järn!
Åderlåt mig med era iglar!
Kvinnor, sångerskor, aktriser...
Könets glädje mattas
Den vill ingenting
Den rör sig inte
Ynklig gäspande snigel
Apotekare!
Res till Nya världen!
Amerikas indianer har eggande elixir
för trötta maskar
Se
Mitt ansikte lossnar
i små remsor
En trasa torr flyger bort

(hämtar sig)

Nej, nej vi lever än!
Claudio!

CLAUDIO
Vördade furste

VINCENZO
Du spelar som en gud
Följ mig på mitt fälttåg
mot Ungern och besegra turkarna

CLAUDIO
Himlen avundas din glans
Jag tillägnar dig mitt nya verk
Till din förnöjelse

VINCENZO
Salamone!

SALAMONE
Vördade furste

VINCENZO
Salamone hebré
Man säger att ditt folk är heligt
Jag tror det när jag hör dig spela
Ni är så musikaliska

SALAMONE
Outsägliga tacksamhet
Jag tillägnar dig mitt nya verk
Den ringaste gåva

VINCENZO
Europa!

EUROPA
Vördade...

VINCENZO (avbryter)
Så vacker när du rör på läpparna och sjunger
'O hjälp, rädda mig'
Du stönar och suckar,
kvider och ger blickar
Jag känner varje stavelse, här
Det kvinnliga, alla kvinnorna

EUROPA (avvärjande)

Min röst är mitt hem!

VINCENZO

Idag är vi alla kärlekens slavar
till jubel från ambassadörer
från Frankrike och Holland,
Albanien och Polen
Salamone och Claudio
Låt spelet börja!

(Scenskifte.)

SALAMONE

De fyra elementen
i himmelsk harmoni
Fioler, orglar, harpor
Fyrverkeri, fontäner, drakar

CLAUDIO

Sexton nymfer gör entré
Nio muser på ett moln
Två satyrer jagar tolv najader

VINCENZO

Alla jagar kärleken
Jag vill ha en scen med trogna herdar
och otrogna herdinnor
Jag betalar

CLAUDIO

Himlen öppnar sig
Tjugo hedniska gudar stiger ned
Apollon och Bacchus besjunger
Musikens sällsamma makt

HOVET

Ny scen!

(Scenskifte.)

SALAMONE

Prinsessan Proserpina plockar blommor

VINCENZO

Nu sker det hemska

Underjordens tromboner

CLAUDIO, SALAMONE

Mörkrets herre Hades

stiger upp från skuggors land

och stjal Proserpina

För henne ned till mörkrets rike

Drottningen av underjorden

aldrig sedd av solens strålar

Pass på!

En hjälte provar lyckan

VINCENZO

Och räddar Proserpina till ljuset

CLAUDIO

Till kärleken och blommorna

Kärlekens triumf

VINCENZO

Himmelska cittror

Amor

(Tablå utan ord)

VINCENZO

Bravo! Amor!

(till Biskopen)

Procedur

Ceremoniel

Hit och dit

(Vigselmusik.)

BISKOPEN

I Guds namn

Välsignad vare

Av Herren instiftat

Heliga sakrament

(Till Margarete.)

Tager du...

FRANCESCO (avbryter)

Låt det gå undan!

BISKOPEN

(till Francesco)

Tager du...

FRANCESCO

Innan pesten kommer

Det finns gränser

Hårt regn. Hård blåst. Skakar huset.

Huset av sand. Byggt på sand.

Hårt regn. Taket brister.

Hård blåst. Väggarna rasar. Huset faller.

Jag är kvar. Is och sand är kvar.

Io. Jag. Io.

Mitt ansikte är rent och slätt

Min kropp är som den ska

Muskler, senor

Jag är stark

Om en sekund dör fadern

Staden blir en annan stad

Ren och slät

Nya vanor

Nya territorier

Truppförflyttningar

Infanteri, skvadron

Kavalleri, avancemang

Elvatusen ryttare

Nya lagar

Jag är tolerant

Men det finns gränser!

VINCENZO

Förmälning och arv

Nya pakter

Nya palats

Ystra tjut och slöseri!

Europa!

Jag rövar bort dig ikväll

(Ut.)

Scen 2.

Om spelet, leken och kärleken. Salamone, Europa, Claudio.

(De tre är lättade efter bröllopsceremonin.)

EUROPA

Tre fåglar på en gren

Nej, inte falla nu

Sitt kvar en stund

Vi är i fred

Vi räknar bakåt, så blir allting nytt

Nytt och ingenting igen

Fredag, onsdag, måndag, noll

Tiger, apa, myra, noll

Allt på nytt

Mänskans första andetag

Ett leende

En vän

Tre vänner

Jag, du, du

SALAMONE, CLAUDIO

Jag, du, du

SALAMONE

En lek, en vänlig lek

Inget elakt spel

Vi leker fria lekar

Som när vi var små

Och gungade i vinden

(”A la una yo naci”)

Jag föddes a la una, klockan ett
 Fick fräknar klockan två, a las dos
 Blev kär a las tres, klockan tre
 Fick mage klockan fyra, a las cuatro
 Och trillingar klockan fem
 Och dog klockan sex

CLAUDIO

Jag föddes klockan ett, a la una
 Blev kär a las dos, klockan två
 Dansade klockan tre, a las tres
 Gol som tuppen a las cuatro, klockan fyra
 Koka välling klockan fem
 Och dog klockan sex

(Salamone sjunger. Sedan alla tre, sång till och med varann, i lek och tävlan.)

VINCENZO (tillbaka, till Claudio)

Jag glömde en sak
 Skriv en motett till Sankta Maria
 Skriv en balett om en herde
 Snabb och rolig
 Månens klara sken i hjärtat
 och stjärnorna dansar i ring
 Salamone
 Du tjänar mig
 Du har dina uppdrag
(Ut. Sedan tillbaka. Till Claudio.)
 En sak till
 Skriv en motett till Johannes Döparens dag
(Till Salamone!)
 Salamone!
 Du reser till Ferrara med kapellet
 Dina duktiga hebrémusikanter
(Till Europa.)
 Europa, Europa, min...! Ikväll... Ikväll...
(Ut.)

CLAUDIO (härmar Vincenzo)

”Skriv en villanella om en svan,
Canzonetta om en dromedar”

Det blir min död

(Härmar igen)

”Ritornello till en råtta
Litania om en lus”

Jag förgås, jag förtvinar, går i kras!

(Härmar igen)

”Sätt toner till Sankt Niklas lilltånagel”

VINCENZO

En sak till!

Skriv en pastorell

Om sköna jungfrur

Som rövas bort och fjättras

nakna vid en klippa!

Skola in några rosiga sopraner

De börjar ta slut

(Ut)

CLAUDIO

Till din förnöjelse

Hans lust, min olust

Jag vill jubla, skratta, roa, till allas glädje

Men allt jag gör blir elände och klagan

Bara röster som sjunger ’Låt mig gråta, jag vill dö’

Skicka orgeln på lagning till Amsterdam

Importerera teorber från Lissabon

Till frukost en balett, till middagen en mässa

Min hustru kanske dör, mina barn är trasiga och hungriga

Låt mig gråta, jag vill dö

(Till Salamone och Europa)

Ni två har varann

Syskon av samma folk

Två näktergalar på samma gren

SALAMONE

Jag är nog mest en korp

Men två turturduvor kuttrar ikapp

Vinge mot vinge

EUROPA

Jag är ugglan och sparv
Myra och varg
Men två starar spelar ikapp
Näbb mot näbb

Scen 3. Uppdraget. Det judiska. Undantaget. Claudio, Vincenzo, Salamone, Europa, Första sekreteraren, Andra sekreteraren, Francesco.

CLAUDIO med EUROPA och SALAMONE

(Possente spirito)

Mäktiga ande och fruktansvärda gudar
Utan din lösen kan ingen enda själ
Få fri passage till andra stranden

(Första sekreteraren och Andra sekreteraren in.)

FÖRSTA SEKRETERAREN

Rosso?

(Claudio ut.)

ANDRA SEKRETERAREN

Rosse?

FÖRSTA SEKRETERAREN

Rossa?

SALAMONE

Shelomo Min-ha'-Adummim

FÖRSTA SEKRETERAREN

Schlomo, Schlimm, Schlamm...

ANDRA SEKRETERAREN

Salamone di Rossi, musiker, hebré

(Salamone bugar.)

FÖRSTA SEKRETERAREN
Och din syster med behagen
Europa di Rossi

(Europa niger)

ANDRA SEKRETERAREN
Ni har en bror,
Emanuel

SALAMONE
Menahem

FÖRSTA SEKRETERAREN
(korrigerar)
Emanuel!
Faderns namn
är Bonaiuto

SALAMONE
Azaria

ANDRA SEKRETERAREN
(korrigerar)
Bonaiuto!

FRANCESCO
Det finns gränser
Var hebré ska bära
två synliga tecken
Lappar av tyg i orange
En halv aln lång, två fingrar bred
Den ena på rocken eller kappan
Den andra på hatten eller annan sådan bonad
Underlåtenhet bestraffas med böter
som dubblas andra gången
och tredubblas den tredje
Det är lag för var hebré

VINCENZO (in)
Salamone, Europa!

(Sekreterarna går undan. Francesco stannar. Salamone och Europa hälsar Vincenzo med bugning och nigning.)

VINCENZO

Alla dessa påvliga dekret
Ert folk behandlas illa, jag vet
Massan, pöbeln, förfärligheter sker
Det strömmar flyktingar
från de påvliga provinserna
Vad ska jag göra?
Jag följer diktaten
Men är tolerant
Och kan bevilja undantag,
privilegier
För vissa prominenta hebréer
Doktorer och bankirer,
musiker och sångerskor

SALAMONE

Ödmjukaste tjänare
Din oändliga godhet
Ditt odödliga namn
Varje uppdrag är lätt för mig
Ett begär att tjäna
Låt min musik bidra till ditt namns odödlighet

EUROPA

Hängivnaste tjänarinna

SALAMONE

Ödmjukaste tjänare

VINCENZO

Som erkänsla för era talanger
belönas ni med fri och obegränsad rätt
att röra er i staden utan tvång att bära
det föreskrivna märket
Så skils ni ut från mängden av ert folk
Ni tjänar mig när jag vill
Kom till fredagens konsert
i speglarnas sal!

Nej, då har ni ju era böner
 Jag ber er inte konvertera
 Men det är väl samma Gud?
 Beviljandet av undantag
 följer vissa tariffer
 Er församling betalar mig som vanligt

FÖRSTA SEKRETERAREN
 Audiensen över!

ANDRA SEKRETERAREN
 Utträde beviljas!

(Salamone och Europa gör avskedshälsning)

VINCENZO
(till Salamone)
 Du och ditt hebreiska kapell,
 i morgon konsert i Mantovano,
 i övermornn Mirandola
 Och så vidare
(till Europa)
 Amor
 Lös upp ditt långa vackra hår
(till sekreterarna)
 Sätt upp dem på lönelistan
 i den låga klassen
 De har ju sina egna hjälpare
(Ut.)

(Salamone och Europa ensamma. Claudio in.)

CLAUDIO
(Possente spirto)

Scen 4. Natt, syskon. Salamone, Europa.

EUROPA, SALAMONE

(duett med stavelser från:)

Ye-su-sum mid-bar vet-tsiy-ya

Ve-ta-gel a-ra-va ve-tif-rah

Många stjärnor, ingen stjärnbild

Stilla nu i skogen

Innan mörkret tar oss

Akta dig i mörkret

Klorna är så vassa

Det finns gränser

Syster bror i mörkret

Hand i hand i skogen

Utan sorg

EUROPA

Sov nu, sov nu, älskade bror /orig: Durme, durme hermoza donzella/

Sov nu, sov nu, utan oro, utan sorg /orig: Durme, hermoza, sin ansia ni dolor/

SALAMONE

Sov nu, sov nu, älskade syster /orig: Durme, durme hermoza donzella/

Sov nu, sov nu, utan oro, utan sorg /orig: Durme, hermoza, sin ansia ni dolor/

EUROPA

Durme, kerido ermano

Durme, kerido, utan oro, utan sorg

SALAMONE

Durme, kerida ermana

Durme, kerida, utan oro, utan sorg

EUROPA, SALAMONE

Durme, durme

Mio amato fratello

Mia amata sorella

Min älskade bror

Min älskade syster

Sov nu, sov nu

Scen 5. Kärleken, hindren. Europa, Claudio.

EUROPA, CLAUDIO

Finger, öga, näsa, mun

Öra, haka, kind

Förbud att bo i samma hus som du

Förbud att äta i sällskap med dig

Förbud att leka med dig

Förbud att dansa med dig

Dansa med mig

Fel namn, fel mor, fel far, fel bror

Fel mun, fel arm, fel kind, fel fingrar, fel öra

Fel näsa, fel fot, fel haka, fel öga

Det finns gränser

Det borde finnas en annan stad

Med andra gator och gränder

Där vi kan tala utan ängslan

Andra broar och torg

Där du kan röra vid mig utan sorg

Scen 6. Vincenzos död. Begravning. Francesco, Vincenzo, Claudio, Biskopen.

FRANCESCO

Jag ärvde min far

Som han ärvde sin

Jag ärvde ingenting

Hårt regn. Skakar huset

Huset av sand. Byggt på sand

Hård blåst. Huset faller

Min far finns inte mer

Nu finns jag

Io

Töm hans kropp på blod

VINCENZO (död)

Sienna, ockra, karmin
 Röd mantel med vit hermelin
 Begrav mig sittande på marmortron
 Nej, i fattigmunkens påvra klädnad
 Ge tvåtusen till de fattiga
 Nej, ta tillbaka
 Jag behöver dem själv
 Nej, begrav mig i glänsande rustning
 Med svärd i hand
 Se till att alla ser mig
 I evighet

FRANCESCO

Ingen ser dig
 Alla glömmet dig
 Dra hjärnan genom näsan
 Gör hål i magen
 Dra ut lever, njure, lungor, hjärta
 Skär bort hans intima organ
 Låt den tomma kroppen ligga
 Sjuttio dagar i en lösning av salt
 Fyll med tyg och halm
 Täck med bivax ögon, näsa, öron
 Göm kistan i ett inre rum
 Det svarta innersta
 Försegla och glöm bort
 Så ses han aldrig mer
 I evighet

CLAUDIO

Trumpeter, slagverk
 Natlig procession
 Klockringning
 Fotsida sorgmantlar
 Gråtmanschetter
 Svarta hästar med svarta schabrak
 Pärlstickad guldbrokad
 Böner till Gud i Himmelen
 ”Helige, allsmåktige Gud
 Lovad vare du i evighet”
 Facklor och rökelse

FRANCESCO (skrattar)

Jag saknar blott fyrverkeri och jubelskratt
Du ska nog få din lön
Lönen efter mödan

(Claudio bugar)

HOVET

Fursten är död
Länge leve fursten!

FRANCESCO

Jag
Io
Jag

AKT 2

Scen 7. Ny furste, nya tider. Claudio avskedas. Hårdare regler för ghetton.
Francesco, Första sekreteraren, Andra sekreteraren, Claudio, Europa, Salamone.

FRANCESCO

Jag dör inte
Jag är frisk och stark
Palatset krymper och försvinner
Titanerna, keruberna försvinner
Klockorna av brons tystnar och försvinner
Rubens, Rafael försvinner
Inga ystra tjut
Inget härligt slöseri
Salarna tomma
Jag är glas som växer
Jag är is och glas
Io, av glas

FÖRSTA SEKRETERAREN

Claudio

CLAUDIO

(till Francesco, ironiskt)

Jag tillägnar dig mitt senaste verk
Något roligt och lätt om Apollon och Bacchus
Till din förnöjelse...

FRANCESCO (avbryter)

Du visar mig ingen lydnad!
Du visar mig ingen respekt!
Du får en sista månadslön
En sista lön för mödan
Gå!

CLAUDIO

Jag försvinner
Mil efter mil
(Till Salamone)
Jag minns dig
Din musik är opal, agat, topas, ametist
(Till Europa)
Glöm, glöm, nu har du glömt

(Claudio åt sidan.)

FÖRSTA SEKRETERAREN

Europa, Salamone-Schlommo
Det finns gränser
Hebréernas kvarter
Betingar stora kostnader
Evakueringar
Kristna hit, hebréer dit

ANDRA SEKRETERAREN

Domare tillser att lagarna följs
Vakter vid passagerna morgon och kväll
Allting kostar
Er församling betalar

FÖRSTA SEKRETERAREN

Inkquisitionens censur är dyr
Alla dessa skrifter på hebreiska
Varför skriver ni så mycket?
Er församling betalar

ANDRA SEKRETERAREN

Det slarvas med tecknet
Lapparna ska bäras synligt
Obligatoriskt

FÖRSTA SEKRETERAREN

Vid upprepad underlåtenhet följer höjda böter
Med tvång att bära gula hatten

FRANCESCO

Jag har inte tid med sång och dans
Inte tid och inte råd
Se
En gräns
En linje mellan oss
Det är nu en gång så i denna värld
Innan pesten kommer

(Europa och Salamone ensamma)

EUROPA, SALAMONE

(Hishki, Hizki)

Min bror, min bror,
min älskade bror
Min syster, min syster,
Min älskade syster
Se, solen går ned, se solen går ned
Så mörkt, så mörkt, så mörkt, så svart
Så mörkt, så svart, så mörkt, så svart

(Hishki, Hizki)

Scen 8. Synagogan. Salamone och rabbinen Moses.

(Lecha dodi.)

Scen 9. Ny ordning under Francescos regim.

FRANCESCO

Min triumf av sand

Av is och glas

Jag är stark

Smal

Vass

Makt

Utan humor

Jag äger era kroppar

Io

Jag

Det finns gränser

Historien vänder

Det finns gränser

Se

Nu vänder historien

Skvadroner på marsch

Manöver, rytteri, belägring

Invasion, garnison, bombardemang

Pikar, musköter, kanoner

Slagordning, eldgivning, anfall

Fienden kapitulerar

Plundring, utplåning, hurra!

Scen 10. Om spelet, leken och kärleken. Europa, Salamone, Claudio.
Spelet, leken och kärleken, ny version. Spelet vinner.

EUROPA

Nyss var vi vatten

Vågor mot en strand

Vi simmade, vi sam

intill varann

Nyss var himmel och vind

Luft på din kind

Nu är bly och järn

Kall lera, arsenik

Inga fria lekar

Elakt spel

Vem är du som plågar oss?

Sargar och förstör?

CLAUDIO

Jag är inte här,
jag är i Venedig,
i slotten i Florens,
palatsen i Rom
Kom hit, gör mig sällskap,
hör av er i tid,
ofta reser jag bort,
till katedralerna
Många hälsningar
I ömmaste vänskap...

SALAMONE (avbryter)

Vänskap
Vad är det?
Minnet av ett minne

CLAUDIO

Och ljuvaste kärlek...

EUROPA (avbryter)

Kärlek?
Amor?
Vad är det?
Först fanns den
Sedan fanns den inte
En underlig trafik

Scen 11. Synagogan. Salamone, Rabbinen. Europa på avstånd.

MOSES

(mässande bön utan ackompanjemang, först från Shema trosbekännelse)

”Hör, o Israel, Herren är er Gud, Herren är en.”

(Sedan från Klagovisorna.)

Vi gråter.

Den heliga stadens barn i landsflykt.

Tårar strömmar från våra ögon.

Vårt folk är skingrat.

Helgedomen i fienders våld.

Glädjen borta ur hjärtat,

dansen och sången bytt i tystnad och sorg.

Heliga stadens tempel förstört.
 Stenarna är kvar.
 Vi gråter, skingrade.
 (Hälsar Salamone.)
 Shelomo Min-ha'-Adummim
 Läs något till tröst i vår sorg

SALAMONE

(ur Jesaja)
 Öknarna skall blomma!
 Spricka ut och ropa högt av glädje!
 Gröna som Libanons berg!
 Doftande som Sarons liljor!
 Den lame skall hoppa som en hjort!
 Den stumme skall ropa och sjunga!

(*Yesusum midbar vetsiyya*)

MOSES

Tror du att dans hör hemma här?
 Moresk och galliard vid tabernaklet?
 Polyfoni finns inte på vårt språk

SALAMONE

David spelade för kung Saul!
 Botade hans tungsinne
 med harpans kraft

MOSES

Vi läser våra ord från höger,
 du skriver noter ifrån vänster
 Kaddish som balett?

SALAMONE

David tystnade inte

MOSES

Vet du inte att templet lades i ruiner?
 I sorgen tystnade musiken.

SALAMONE

Om Gud gav min syster en vacker röst,
 varför inte prisa skapelsen med sköna sånger?

MOSES

Du skändar vårt folk när du härmar kristenheten.
Hör du inte de eviga orden?
”De unga har slutat att sjunga och spela.
Glädjen är borta ur hjärtat,
dansen bytt i sorg.”

SALAMONE

Varför inte sjunga?
Är det bättre att skria som åsnor i ett stall?

MOSES

Shelomo Min-ha’-Adummim, du är fräck
Dansa får du göra hemma,
hos fursten eller dina goda vänner

SALAMONE

Varför inte resa templet här?
Templet och sången på nytt.

MOSES

Jag vet – du är i ropet
Du säljer din musik
till Florens och Venedig

SALAMONE

Varför inte sjunga i glädje om Herrens återkomst?

MOSES

Jag står vid min pulpet
och öppnar skåpet med skriften,
vänd mot den heliga staden

SALAMONE

Vi måste inte irra.
Det finns ett hem.

MOSES

Vi sörjer varje dag det förstörda templet.
Dörrarna stängs för dig.
Nu stänger jag dörren för dig.

Scen 12. Natt. Salamone, Europa

EUROPA

Aj

Låt mig dö

Eller åtminstone bli lite sjuk

Min bror?

Är du inte min bror?

Ska inte en bror hjälpa sin syster?

Hur många dörrar kan stängas?

Förlåt, min fru, min herre,

tar vägen slut här?

Finns ingen enda liten stig?

För två små myror som gått vilse?

Två stjärnor som söker en stjärnbild?

Finns inget enda litet hus

där två vilsna myror kan sätta bo?

Svara, min bror

Aj

Du är så tyst

Aj

Du däruppe?

Ser du oss inte?

Vi är ju så små.

EUROPA, SALAMONE

Två syskon ensamma i natten

Bror, syster ledsna, *ah, me vo morir*, sorgsna intill döden

La soledad de la nochada

Muy dezolada, ah, me vo morir

Min själ, vill du dansa en sorglig dans?

Kom dansa för oss, en sorglig dans

Mi alma es triste y dolorosa

En dans utan vila, aldrig tar den slut

Två syskon ensamma i natten

Muy dezolada, ah, me vo morir

Scen 13. Fördrivningen. Francesco, Europa, Salamone.

FRANCESCO

Det börjar med en loppa

och en råtta, svart

Råttan dör

Loppan flyttar vidare

till en annan råtta

En ekorre, en hare,

en hund, en katt, en människa

Många loppor, många svarta råttor

Blodpest, lungpest, böldpest

Blod i huden, blod i munnen, blod i ögonen

Feberfrossa, yrsel, andnöd, död

Folket hungrande äter lik

Främmande trupper belägrar

Förordningar spikas upp om utrymning av hebréernas kvarter

Lämna husen före gryningen

Historiens stadsplanering

Sista bönerna

Sedan lämnar ni staden

och försvinner för gott

Ingen vet vart ni tog vägen.

Ni dog väl i pesten

Jag är kvar

Io

Jag är alltid kvar

Jag är kvar

KÖR

(Al naharot bavel)

Scen 14. Slutet. Europa, Salamone. I en slutlig fantasi med alla.

SALAMONE

Hårt regn. Skakar huset

Huset av sand. Byggt på sand

Hård blåst. Huset faller

Förmälning och arv

Nya pakter

Nya palats

EUROPA

Jag rövar bort dig ikväll
Lös upp ditt vackra hår
Fel namn, fel mor, fel far,
Fel mun, fel kind, fel öga

SALAMONE

Mörkrets herre Hades
Stiger upp från skuggors land
Och stjäla Proserpina

EUROPA

För henne ned till mörkrets rike
Drottningen av underjorden
aldrig sedd av solens strålar

Scen 15. Europa, Salamone.

EUROPA, med SALAMONE

Min röst är mitt hem
Mitt hem som är himlen och jorden
Min röst finns överallt
I floderna, skogarna, bergen
Jag är Andromeda, Orion, sanden, jorden
Jag är Atlanten, isen, regnet
Jag är agat, Saturnus, apan, myran, svalan

Eko

Ett eko av ett eko av ett eko

Jag är din röst som flyr

Från berg till berg

Ett eko av ett eko

© Magnus Florin/Drottningholms Slottsteater 2018